

Postopki za izvrševanje sodnih odločb - Avstrija

KAZALO

- 1 Kaj pomeni izvršitev v civilnih in gospodarskih zadevah?
- 2 Kateri organ ali organi so pristojni za izvršbo?
- 3 Kateri so pogoji za izdajo izvršilnega naslova?
 - 3.1 Postopek
 - 3.2 Glavni pogoji
- 4 Cilj in narava izvršilnih ukrepov
 - 4.1 Katere vrste premoženja so lahko predmet izvršbe?
 - 4.2 Kakšni so učinki izvršilnih ukrepov?
 - 4.3 Kakšna je veljavnost takih ukrepov?
- 5 Ali se je zoper sklep o ukrepu mogoče pritožiti?
- 6 Ali obstajajo kakršne koli omejitve izvršbe, zlasti v zvezi z zaščito dolžnika ali roki?

1 Kaj pomeni izvršitev v civilnih in gospodarskih zadevah?

Pri izvršbi (ki se ji v Avstriji reče tudi „izvršitev“ ali „prisilna izvršitev“) se s pooblastilom države uveljavijo izvršljive terjatve in zahtevki.

Zakon o izvršbi določa različne vrste izvršbe:

- izvršba za izterjavo denarnih terjatev,
- izvršba za zagotovitev sprejetja ali opustitve ukrepov.

Izvršba za izterjavo denarnih terjatev:

Pri izvršbi za izterjavo denarnih terjatev mora upnik v predlogu za izvršbo izbrati premoženje, ki naj bi se zaseglo (izbira sredstva izvršbe); pri tem lahko med drugim izbira med izvršbo na premoženju, izvršbo na terjatvah, zlasti izvršbo na plačo, in prisilno prodajo nepremičnine na dražbi.

Izvršba za zagotovitev sprejetja ali opustitve ukrepov:

Pri izvršbi za zagotovitev sprejetja ali opustitve ukrepov mora upnik predlagati sredstvo izvršbe, ki je za izvršbo terjatve predvideno v zakonu o izvršbi.

Pri izvršbi za namene sodne prepovedi se ob odobritvi izvršbe na zahtevo izvršilnega sodišča naloži denarna kazen. V primeru nadaljnje kršitve mora izvršilno sodišče na zahtevo naložiti dodatno denarno kazen ali zaporno kazen v skupnem trajanju do enega leta.

Za uveljavitev ukrepa, ki ga lahko izvede tretja oseba, lahko upnik, ki predlaga izvršbo, na zahtevo sodišča poskrbi, da se ukrep izvede na stroške dolžnika.

Zahtevek za ukrep, ki ga ne more izvesti tretja oseba in katerega izvršitev je hkrati odvisna izključno od volje dolžnika, se uveljavi tako, da se – na zahtevo sodišča – dolžniku, ki mora izvesti ukrep, naloži denarna ali zaporna kazen v skupnem trajanju do šest mesecev.

2 Kateri organ ali organi so pristojni za izvršbo?

Izvršbo načeloma odobri ustrezno okrožno sodišče (*Bezirksgericht*).

Krajevno pristojno sodišče:

Izvršba na premoženju in izvršba na terjatve:

Za izvršbe na terjatve je pristojno sodišče s splošno pristojnostjo glede na kraj (stalnega prebivališča) dolžnika; pri izvršbi na premoženje je to odvisno od tega, kje je to premoženje ob začetku izvršbe.

Prisilna prodaja nepremičnin na dražbi:

Za izvršbo na nepremičnino (vpisano v zemljiško knjigo) je pristojno zemljiškoknjižno sodišče (*Grundbuchsgericht*).

Po odobritvi izvršbe postopek poteka po uradni dolžnosti. Izvršilni postopek vodi bodisi sodnik (prisilna prodaja nepremičnine) bodisi sodni uradnik (izvršba na premoženju ali izvršba na terjatve). Sodni uradnik (*Rechtspfleger*) je posebej usposobljen član sodnega osebja.

O dokončnih ukrepih odločijo sodni izvršitelji, ki so v Avstriji del sodnega osebja in ne delujejo niti kot samozaposleni posamezniki niti kot predstavniki ali zastopniki upnika, ki predlaga izvršbo. Večinoma delujejo samostojno, dokler ni uspeh ali neuspeh izvršilnega postopka dokončno potrjen.

Upnik je k predložitvi vlog pozvan samo, če sodišče ali sodni izvršitelj brez njih ne more nadaljevati postopka ali če v postopku nastanejo stroški. Vendar lahko upnik dodatne informacije zagotovi že v vlogi: na primer pri izvršbi na plačo se lahko odreče izjavi delodajalca glede obstoja plače in njene višine; pri izvršbi na premoženje se lahko odreče prisilnemu odpiranju stanovanja in stroškom ključavničarja, če dolžnika ni mogoče najti.

3 Kateri so pogoji za izdajo izvršilnega naslova?

3.1 Postopek

Izvršba za izterjavo denarnih terjatev:

Izvršilni postopek je razdeljen na postopek pridobitve dovoljenja in postopek izvršbe.

Za pridobitev dovoljenja za izvršbo mora upnik vložiti vlogo, v kateri izbere željeno sredstvo izvršbe. Če želi upnik izterjati terjatev od podjetnika, običajno izbere izvršbo na premoženju in predložitvev seznama premoženja. V tem postopku poskuša sodni izvršitelj izterjati plačilo terjatev, če pa pri tem ni uspešen, zarubi najdene predmete. Če se z njimi terjatev, ki naj bi se izterjala, ne pokrije, od dolžnika zahteva predložitvev seznama premoženja, v katerem mora ta navesti vse svoje premoženje.

Če želi upnik izterjati terjatev od potrošnika, običajno izbere izvršbo na premoženju, izvršbo na plačo in predložitvev seznama premoženja. Upnik lahko izbere izvršbo na plačo ne glede na to, ali ve, kje je dolžnik zaposlen oziroma od koga prejema plačo. Če tega ne ve, mora poznati dolžnikov datum rojstva; sodišče lahko nato poišče plačilni urad prek glavnega združenja avstrijskih nosilcev socialnega zavarovanja. Prvi korak je rubež in prenos dolžnikove plače. Če je uspešno izveden, se izvršba na premoženju izvede zgolj na zahtevo upnika. V tem postopku poskuša sodni izvršitelj izterjati plačilo terjatev; če pri tem ni uspešen, zarubi najdene predmete. Če se z njimi terjatev, ki naj bi se izterjala, ne pokrije, od dolžnika zahteva predložitvev seznama premoženja, v katerem mora ta navesti vse svoje premoženje.

Upnik mora za predlog za izvršbo uporabiti obrazec (E-obrazec 1) ali formatiran predlog. Za vložitev predloga za izvršbo se zastopanje po odvetniku ne zahteva.

3.2 Glavni pogoji

Da lahko upnik, ki predlaga izvršbo, to opravi, mora imeti izvršilni naslov, tj. izvršljivo odločbo. Poleg tega se zahteva izjava o izvršljivosti, ki jo v sodnem postopku izda organ za izvršilne naslove. Upnik mora poznati tudi dolžnikov naslov; če želi predlagati izvršbo na plačo, vendar ne pozna plačilnega urada, zadostuje, če navede dolžnikov datum rojstva.

4 Cilj in narava izvršilnih ukrepov

4.1 Katere vrste premoženja so lahko predmet izvršbe?

Dolžnik odgovarja za izpolnitev obveznosti z vsem svojim premoženjem, če to ni izključeno iz rubeža. Vendar je z izvršilnim postopkom zajeto samo premoženje, ki ga upnik želi zaseči in ga zato navede v predlogu za izvršbo. Pri izvršbi na premožninah zadostuje predlog za rubež vseh predmetov v dolžnikovi lasti; pri izvršbi na terjatve mora upnik navesti dolžnikovega dolžnika, medtem ko pri izvršbi na plačo obstaja izjema. Upnik lahko navede, da ne pozna dolžnikovega dolžnika. Sodišče lahko ta podatek pridobi pri glavnem združenju avstrijskih nosilcev socialnega zavarovanja, če upnik navede dolžnikov datum rojstva.

Upnik lahko uporabi tudi naslednje izvršilne predmete: terjatve, ki niso terjatve iz plače, ali delež v dolžnikovi družbi z omejeno odgovornostjo; če ima dolžnik v lasti nepremičnino, pa lahko upnik, ki predlaga izvršbo, zahteva prisilno ustanovitev zastavne pravice, prisilno upravo in prisilno prodajo na dražbi.

Dolžnikovo premoženje, ki je izvzeto iz izvršbe, je navedeno v pododdelku „Omejitev izvršbe“.

4.2 Kakšni so učinki izvršilnih ukrepov?

Učinki izvršilnih ukrepov so odvisni od sredstva izvršbe:

Izvršba na premožninah:

Sodni izvršitelj na zarubljivih predmetih ustanovi zastavno pravico; navedeni predmeti se dajo na dražbo.

Izvršba na terjatve, zlasti izvršba na plačo:

Na terjatvi se ustanovi zastavna pravica. Dolžniku je prepovedano razpolaganje s terjatvijo, zlasti njena izterjava. Če je terjatev zarubljiva, se prenese na upnika.

Prisilna prodaja nepremičnin na dražbi:

Na nepremičnini se ustanovi zastavna pravica. Od vpisa začetka dražbenega postopka v zemljiško knjigo dolžnikova pravna dejanja v zvezi z nepremičnino in njenimi pritliklinami, ki ne spadajo v okvir rednega upravljanja, zoper upnike in dražitelja ne učinkujejo. Če dolžnik nepremičnino proda, se odobrena dražba nadaljuje zoper kupca nepremičnine.

Predvidene so kazenskopravne posledice, kadar dolžnik prikrije, odsvoji, proda ali poškoduje del svojega premoženja, pod pretvezo ustvari ali prizna neobstoječo obveznost ali kako drugače zmanjša ali navidezno zmanjša svoje premoženje ter posledično ovira ali zmanjša poplačilo upnika z izvršbo ali izvršilnim postopkom v teku. Prav tako se lahko dolžnik kaznuje, če uniči, poškoduje ali izmaliči predmet, ki je bil uradno zasežen ali prilaščen, če povzroči, da ta postane neuporaben, ali v celoti ali deloma zanika povezavo z njim.

4.3 Kakšna je veljavnost takih ukrepov?

Izvršba se mora nadaljevati, dokler ni uspešno dokončana ali ustavljena, na primer ker je dolžnik med izvršilnim postopkom poplačal svoj dolg do upnika. Izjemoma se lahko izvršba ustavi prej, na primer kadar upnik predlaga izvršbo na plačo in dolžnik zamenja službo.

V skladu z zakonom o izvršbi se lahko izvršilni postopek tudi odloži. To je zlasti mogoče, če se vloži tožba zaradi neveljavnosti ali neučinkovitosti izvršilnega naslova, če se zahteva ustavitev izvršbe, če se pri sodišču vloži nasprotna tožba (glej odgovor na vprašanje 4), če se izpodbija sklep sodišča o odobritvi izvršbe, če je vložena pritožba zoper akt o izvršbi ali če je predlagana razveljavitev ali sprememba pravnomočne razglasitve izvršljivosti.

5 Ali se je zoper sklep o ukrepu mogoče pritožiti?

Pritožiti se je mogoče zoper dovoljenje za izvršbo (*Exekutionsbewilligung*). Pritožbo (*Rekurs*) je treba nasloviti na pritožbeno sodišče (višje deželno sodišče), vloži pa se pri sodišču prve stopnje (okrožno sodišče). Rok za vložitev pritožbe je 14 dni. Običajno se zahteva zastopanje po odvetniku. Pritožbeni postopek je izključno pisni postopek, v katerem velja prepoved novacije.

Na dejstvo, da je terjatev, ki naj bi se izterjala, dolžnik medtem poplačal, se je mogoče sklicevati z ugovorom ali nasprotno tožbo (s pritožbo zoper dovoljenje za izvršbo pa ne). Tožbo je treba vložiti pri sodišču, ki je odobrilo izvršbo. Skupaj s tožbo se lahko vloži predlog za odlog izvršbe. Če se tožbi pravnomočno ugodi, je treba izvršbo ustaviti po uradni dolžnosti.

Če je bila izvršba odobrena na podlagi poenostavljenega postopka, je ta potekal izključno na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil predlagatelj izvršbe. V takem primeru lahko dolžnik z ugovorom dokaže, da ne obstaja izvršilni naslov za izvršbo, vključno s potrditvijo izvršljivosti, ali da izvršilni naslov ne ustreza navedbam iz predloga za izvršbo. Ugovor je treba vložiti pri sodišču, ki je izvršbo odobrilo na prvi stopnji. Ko je ugovor vložen, sodišče prouči, ali je na voljo izvršilni naslov za terjatev, ki naj bi se izterjala. Rok za vložitev ugovorov je 14 dni.

6 Ali obstajajo kakršne koli omejitve izvršbe, zlasti v zvezi z zaščito dolžnika ali roki?

Omejitve izvršbe

Splošno veljavna omejitev je, da izvršbe ni mogoče opraviti v večjem obsegu, kot je potreben za uresničitev terjatve, navedene v dovoljenju za izvršbo.

Zakon določa nekatere omejitve izvršbe v korist določenih oseb ali skupin oseb:

- premoženje podjetja na področju storitev javnega prevoza, ki je pod nadzorom države, je lahko predmet ustreznih izvršilnih ukrepov, ki zmotijo opravljanje storitev javnega prevoza, samo s soglasjem njegovega nadzornega organa;
- preden se opravi izvršba zoper osebo, zaposleno v zvezni vojski ali zvezni policiji, je treba o dovoljenju za izvršbo obvestiti nadrejenega častnika, ki poveljuje zadevni osebi;
- v vojaških zgradbah se lahko izvršba opravi ob predhodnem obvestilu poveljniku zgradbe in posvetovanju z njihovim vojaškim atašejem;
- izvršilni postopek zoper osebe, ki v Avstriji uživajo imuniteto na podlagi mednarodnega prava, ter na predmetih izvršbe in v prostorih teh oseb lahko izvede samo zvezno ministrstvo za pravosodje v dogovoru z zveznim ministrstvom za Evropo, vključevanje in zunanje zadeve;
- izvršba zoper občino ali javno in dobrodelnostno ustanovo se lahko odobri za izterjavo denarnih terjatev le v zvezi s premoženjem, ki ga je mogoče uporabiti za poplačilo upnika, ne da bi to vplivalo na javne interese, ki naj bi jih ta ustanova varovala. Če se z izvršbo uveljavlja pogodbena zastavna pravica, ta omejitev ne velja.

Poleg tega je zaradi zaščite dolžnika določeno premoženje obvezno izvzeto iz izvršbe, na primer:

Izvršba na premoženje:

- predmeti, ki ustrezajo skromnemu življenjskemu slogu, za osebno ali gospodinjsko uporabo;
- predmeti, ki so potrebni pri usposabljanju za poklic in poklicni praksi, ter šolski učni pripomočki;
- zadostna količina hrane in goriva, da se za štiri tedne pokrijejo potrebe dolžnika in družinskih članov, ki z njim živijo v skupnem gospodinjstvu;
- hišne živali;
- družinske slike, pisma in druge listine ter dolžnikov poročni prstan;
- invalidski pripomočki in negovalna oprema za dolžnika ali družinske člane, ki z njim živijo v skupnem gospodinjstvu, ter zdravilne učinkovine in pripomočki, potrebni pri zdravljenju;
- verski predmeti;
- gotovina do zneska, ki je izvzet iz rubeža do naslednjega roka za izplačilo plače po rubežu, če dolžnikovega dohodka po zakonu ni mogoče zarubiti ali ga je mogoče zarubiti le v omejenem obsegu.

Sodni izvršitelj se lahko odreče tudi rubežu predmetov majhne vrednosti, če je očitno, da izkupiček iz nadaljevanja ali opravljene izvršbe ne bo presejal stroškov izvršbe.

Izvršba na denarne terjatve (izvršba na plačo):

- povračilo stroškov, kolikor zajemajo dodatne stroške, nastale pri opravljanju poklicne dejavnosti;
- zakonsko določena pomoč, ki se dodeli za kritje dodatnih stroškov, povezanih z invalidnostjo ali dolgotrajno oskrbo, na primer dodatek za pomoč in postrežbo;
- zakonsko določena pomoč za plačilo najemnine ali kritje drugih stanovanjskih stroškov;
- družinski dodatek;
- nekateri zakonsko določeni prejemki, dodeljeni ob rojstvu otroka, zlasti pavšalni dodatek za nego otroka;
- nekatere vrste pomoči, ki jih dodeli javni zavod za zaposlovanje;
- povračilo stroškov iz obveznega sistema socialnega zavarovanja.

Iz rubeža so izvzeti zlasti:

- prejemki v naravi, zagotovljeni v skladu z zakoni o socialnem zavarovanju;

- terjatev za razdelitev skupnega premoženja zakoncev in skupnih prihrankov, kolikor še ni bila priznana ali sodno uveljavljana s pogodbo ali poravnavo.

Zasluzeni dohodek, pokojninski prejemki in zakonsko določena izplačila, namenjena nadomestilu za začasno brezposelnost ali zmanjšanje možnosti pridobivanja zaslužka, se lahko zarubijo v omejenem obsegu. Del, ki ga ni mogoče zarubiti („raven eksistenčnega minimuma“), je odvisen od višine dohodka in števila dolžnikovih preživninskih obveznosti. Zneski, ki jih ni mogoče zarubiti in ki se vsako leto zvišajo, so prikazani v preglednicah na spletišču zveznega ministrstva za pravosodje (<http://www.justiz.gv.at/web2013/html/default/2c9484852308c2a60123ec387738064b.de.html>). V zakonu se upoštevajo posebne potrebe dolžnika ali njegovih upnikov v posameznih zadevah, tako da se lahko – na zahtevo – v nekaterih okoliščinah prejemki, ki jih ni mogoče zarubiti, zvišajo ali znižajo. V primeru izvršbe na podlagi terjatve za zakonsko določeno preživnino se znesek prejemka, ki ga ni mogoče zarubiti, običajno zniža za 25 %.

Poleg tega zakon o najemnem razmerju (*Mietrechtsgesetz* – MRG) v primeru izvršilnega naslova za prisilno izselitev iz stanovanja, za katero se uporablja MRG, ščiti dolžnika, tako da je treba prisilno izselitev odložiti, če najemniku posledično grozi brezdomstvo.

Roki za izvršbo

Roki, v katerih je treba vložiti predloge za izvršbo, razen v izjemnih primerih niso določeni (nalog za prisilno izselitev v skladu s členom 575 avstrijskega zakona o civilnem postopku – ZPO). Vendar lahko dolžnik izvršbi nasprotuje z ugovorom o zastaranju, ki je že začelo veljati. Zakonsko določen zastaralni rok za terjatve, za katere obstaja pravnomočen izvršilni naslov („terjatve, priznane z izvršljivo sodno odločbo“, *Judikatsschulden*), je običajno 30 let od pravnomočnosti izvršilnega naslova. Če izvršilni naslov temelji na pravicah pravnih oseb javnega ali zasebnega prava, je ta zastaralni rok podaljšan na 40 let. Izjema pa obstaja v zvezi s prejemki, ki bodo plačani šele v prihodnosti, če je s splošnimi določbami o zastaranju predpisan krajši zastaralni rok.

Zastaralni rok se pretrga s pravnomočnim dovoljenjem za izvršbo in začne znova teči z zadnjim korakom izvršbe oziroma z zaključitvijo izvršbe.

V nekaterih primerih so določene začasne ovire za vložitev nadaljnjega predloga za izvršbo ali nadaljevanje izvršilnega postopka:

- če se pri izvršbi na premičnine ne najdejo zarubljivi predmeti, je treba ugoditi predlogu drugega upnika za odobritev izvršbe na premičnine ali odobriti novo izvršbo, vendar šele šest mesecev po zadnjem neuspešnem poskusu izvršbe, razen če bo prejšnji poskus izvršbe najverjetneje uspešen;
- upnik, ki predlaga izvršbo, ima pravico prijaviti terjatev za izvršbo na plačo zoper neznanega dolžnikovega dolžnika šele po dovoljenju za izvršbo na premičnine, če je od dovoljenja preteklo eno leto; to obdobje blokiranja ne velja, če upnik, ki predlaga izvršbo, dokaže, da je šele po vložitvi predloga za dovoljenje za izvršbo na premičnine izvedel, da je dolžnik upravičen do zarubljivih terjatev na plači. Dolžnik mora novejši seznam premoženja predložiti samo, če upnik dokaže, da je dolžnik pridobil premoženje, ali če je od predložitve seznama premoženja minilo več kot eno leto.
- Zakon o izvršbi določa tudi roke za zagotovitev hitre izvedbe. Tako mora sodni izvršitelj prvi izvršilni ukrep načrtovati v štirih tednih in upniku o njegovi izvedbi ali ovirah zanj poročati najpozneje v štirih mesecih. Zastavna pravica za prisilno izterjavo, ki je upniku odobrena na podlagi izvršbe na dolžnikove premičnine, ugasne po dveh letih, če se prodajni postopek ni ustrezno nadaljeval.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 22/08/2017